

Sygdomme og skadedyr på ribs.

Sygdomme.

Skivesvamp. (*Gloeosporium ribis*) ses som talrige små, rødbrune pletter på bladene, der falder tidligt af — de ældste først. Stærkt angrebne buske kan komme til at stå omtrent helt bladløse allerede sidst på sommeren. Bladfald på ribs kan dog også skyldes bladrandsygen, se nedenfor. Kirsebærribs, f. eks. Fays prolific, er meget modtagelige for skivesvamp.

Overvintringen finder sted på de nedfaldne blade, som bør nedgraves eller samles og tilintetgøres om efteråret. Med *bordeauxvædske* 1:1:100 (1 kg blåsten og 1 kg brændt kalk eller 1½ kg melkalk eller 3 kg læsket kalk til 100 liter vand) kan der sprøjtes lige før og lige efter blomstringen — om fornødent udføres begge sprøjtninger samt tillige en eller flere efter bærplukningen.

Da *bordeauxvædske* pletter bærrerne, kan man anvende *kobbere specialmidler* i bærudviklingstiden, men virkningen er gennemgående noget mindre. I planteskoler sprøjtes hele sommeren med 2—4 ugers mellemrum.

Bladpletsyge (*Septoria ribis*). Bladene får små, brune pletter, der er nedsænkede og grå i midten; her findes små, sorte sporehuse. De angrebne blade falder efterhånden af. Bekæmpelsen er den samme som for skivesvamp.

Visne grene. Ribsgrene, der har været normalt udviklede eller måske noget svækkede ved løvspring, dør ofte. Denne skade kan hyppigt have flere årsager; grene, som er dårligt modnede, skades ofte af frost, og efter denne svækkelse får *gråskimmel* let indpas; herfra kan svampen brede sig ind i sundt væv og efterhånden dræbe grenene.

Under fugtige forhold dannes grå, lødne svampepuder på de angrebne partier. Foruden *gråskimmel* kan også andre svampe, f. eks. *kransskimmel*, dræbe grenene. De syge partier bør snarest afskæres helt ned til sundt væv.

Bladrandsyge. Ribsbuske får ofte visne bladrande, og de nye blade kastes tidligt (se også skivesvamp). Bladrandsyge kan

Bladrandssyge på ribs. Ubehandlet.

Bladrandssyge på ribs. Gødet med svovlsur kali.

skyldes forskellige uheldige vækstforhold: blæst, ubekvem jord, kaliummangel — ofte i forbindelse med kvælstofmangel — og kloridskade, se tillige under ribsrodlsus.

Ved kaliummangel bliver bladranden mørkebrun—sortbrun og er tør og vissen. Kloridskade viser sig som lysebrune bladrande.

Staldgødning, hønsegødning eller anden naturgødning har ofte vist en udmærket virkning, fordi de tilfører jorden såvel kalium som kvælstof og efterhånden gør jorden mere bekvem. Må man bruge kunstgødning, foretrækkes svovlsur kali. Kloridholdig kaligødning (40 pct. kaligødning) kan forårsage kloridskade — dog er faren ikke stor ved efterårsudstrøning. Som kvælstofgødning anvendes svovlsur ammoniak, hvis jorden ikke er sur — ellers kalksalpeter. På vindudsatte steder må læforholdene forbedres.

Skadedyr.

Frugttrækarbolineer og lignende sprøjtevædske kan som regel ikke bruges så sent til frugtbuske som til frugttræer, fordi frugtbuskenes løvspring falder tidligere.

Bladlus. På ribs kan findes flere bladlusarter, der ved deres sugning på blade og skud svækker buskene. I lusenes sukkerholdige ekskrementer (honningdug), der danner et fedtet lag over

blade, skud og bær, vokser branddugsvampe (sodskimmel), der forringer bærrenes kvalitet. Den sorte, fedtede belægning, som herved fremkommer, kan delvis fjernes ved, at bærrerne skylles i lunkent vand tilsat eddike ($\frac{1}{4}$ liter til en spand vand) og salt.

Hyppigst er den blegt, gulgrønne ribsbladlus (*Myzus ribis*), der ved sin sugning på undersiden af bladene bevirker, at disse hvælver opad og danner store, uregelmæssige, meget iøjnefaldende røde galler. Denne bladlus kan om sommeren udvandre til galtetand (*Stachys*), tvetand (*Lamium*) o. a. planter, men kan også blive hele sommeren på ribs. Den overvintrer som æg på grenene.

Stikkelsbærbladlus (*Aphis grossulariae*) kan også findes på ribs; den angriber bladene i spidsen af skuddene, der kan danne hele tætte samlinger af sugede, krøllede blade, der lukkes sammen mod undersiden. Denne art er ikke værtskiftende.

Solbærbladlus (*Rhopalosiphum ribis*) kan forekomme på ribs, men er sjælden her. Den er grøn og større end ribsbladlusen. Den findes på undersiden af de yngste blade, som bukles og standses i væksten. Lusene har tvunget værtskifte med forskellige svinemælk-arter (*Sonchus*), hvor der om sommeren kommer et par generationer, før lusene vender tilbage til ribes-arterne, hvor de lægger æg, som overvintrer. Undertiden kan andre bladlusarter findes på ribs.

Ribsrøddlus (*Schizoneura ulmi*) lever om sommeren på rødderne af ribs, hvor de kan danne tætte kolonier, der er dækkede af en blåhvid voks. Ved deres sugning kan de bevirke, at ribs får brune bladrande, der dog ofte skyldes bladrandssyge — se ovenfor. Om efteråret flyver bladlusene som regel over på elmetræer, hvor de lægger æg og overvintrer.

En bekæmpelse af lusene må tage sigte på at dræbe æggene på elmetræerne, da de næsten ikke er til at få dræbt på rødderne af ribs.

Skjoldlus. Ribs angribes ofte meget stærkt af skjoldlus, hvis sukkerholdige ekskrementer, honningdug, bevirker, at bær og blade bliver sorte af de branddugsvampe, som lever i honningduggen.

Almindeligst er *Lecanium corni* med gul- eller rødbrune, halvkugleformede skjolde. De unge larver kommer frem i juni-juli, men vokser ikke meget den første sommer. Der er kun een generation om året.

Bekæmpelse af bladlus og skjoldlus: Om vinteren bruges sådanne midler, der anvendes mod overvintrende insektæg m. m., f. eks. frugttrækarbolineum (6—8 liter til 100 liter vand), D N O C - o l i e (6—7 liter til 100 liter vand), s v o v l - k a l k (10 liter til 90 liter vand) eller sprøjteolie (10 liter til 90 liter vand); de to sidste dog kun mod skjoldluslarver.

Til sommersprøjtning anvendes de gængse bladlusmidler som nikotin (125—250 g 80 % nikotin til 100 liter vand og tilsat et spredemiddel), paration, malation o. lign.; mod skjoldluslarver forhøjes koncentrationen noget, og der kan desuden bruges hvide olier (1—2 liter til 100 liter vand). Man bør sørge for, at sprøjtevædsken også rammer de bladlus, der sidder på undersiden af bladene. Man gør klogt i, før man sprøjter, at undersøge, om lusene stadig findes, thi de røde bladlusgaller kan være meget iøjnefaldende længe efter, at lusene er udvandrede til sommerværten.

Stikkelsbærorme. Forskellige larver af bladhvæpse og sommerfugle optræder hyppigst på stikkelsbær, men de kan også gå på ribs. Mod bladhvæpselarver virker især derris godt, men også pudring eller sprøjtning med DDT-midler kan være effektiv mod de forskellige stikkelsbærorme.

Havetægen. (*Lygus pabulinus*) er et grønt, langbenet insekt, der ved sugning forårsager, at bladene får talrige, små, brune pletter eller brunrandede huller og bliver misdannede. De overvintrer som æg på buskene.

Om sommeren udvandrer tægerne til urteagtige planter, f. eks. chrysanthemum, georginer og kartofler; her kommer en ny generation, som vender tilbage til træagtige planter for at lægge vinteræg. Disse kan bekæmpes ved sprøjtning med frugttrækarbolineum (10 liter til 90 liter vand), eller med DNO C-olie i lidt svagere styrke. Efter løvspring kan der sprøjtes med nikotin, paration, malation o. lign. midler.

Ribsmøllet. (*Incurvaria capitella*). De små, rødlig larver lever i de unge, grønne bær, som nåmodner og falder af. Ved midsommertid opsøger larverne barkrevner på grenene, hvor de spinder sig ind og overvintrer. Næste forår udhuler larverne, der nu er blevet 7—8 mm lange og grønlig, knopper, som visner, således at grenene kan stå mere eller mindre bladløse. Sprøjtning med 8 pct. vinterkarbolineum i januar måned er virksom.

Nærmere oplysninger om brugen af kemiske midler, herunder forsigtighedsforanstaltninger over for giftige midler, må søges i brugsanvisningen på pakningernes etikette eller i specielle vejledninger, f. eks. 250. meddelelse fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

Abonnement på korte meddelelser fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur kan tegnes på ethvert postkontor og hos postbudet under navn af »Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur«.

Abonnementsprisen er 3 kr. om året, postpenge iberegnet.

Anmeldelse om adresseændring må indgives til postvæsenet.